

Олійник Д.С. Формування медіаграмотності у дітей дошкільного віку на базі закладу дошкільної освіти. *The 5th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (January 25-27, 2023). Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. С. 296-300.*

ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА БАЗІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Олійник Дарина Сергіївна,
асистент кафедри дошкільної
освіти та педагогічних інновацій
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
м. Житомир, Україна
daryna_oliinyk@ukr.net

Анотація: Згідно «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні» (оновлена редакція 2016 року) ми розуміємо, що інформаційно-комунікативні технології та системи мас-медіа знаходять в активному розвитку, а це вимагає від особистості підготовки задля безпечного користування ними. Людям 21 століття не складає труднощів користуватися такими інноваційно-інформативними технологіями: хмарні обчислення, штучні інтелекти, big data, смартфони та інші гаджети. Тому формування медіаграмотності у дітей дошкільного віку є важливим аспектом її розвитку.

Ключові слова: медіаграмотність, цифрова компетентність, медіа, інформаційно-комунікативні технології, медіаосвіта.

Формування медіаграмотності розпочинається з раннього віку, певні компоненти медіаосвіти входять до змісту програм розвитку дітей у закладі дошкільної освіти.

Базовий компонент (Державний стандарт) дошкільної освіти у варіативному складнику освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота», медіаграмотність розглядає в аспекті «цифрової компетентності».

Цифрова компетентність — це здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язання освітніх, ігрових завдань на основі набутих елементарних знань, вмінь, позитивного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки.

Показниками сформованості цифрової компетентності виступають: виявлення інтересу до техніки (ноутбук, смартфон, планшет, комп'ютер), а також знання, у межах віку, про сучасні технічні засоби навчання (далі – ТЗН), способи керування ними за допомогою клавіатури, миші / тачпаду, бажання брати участь у медіасередовищі групи, позитивно реагує на інших учасників інформаційного середовища, зокрема користувачів, завзято реагує на сюжет інтернет-контенту, зміст комп'ютерних ігор, проявляє інтерес до спілкування з іншими через технічні засоби під час гри та поза нею, визначає ціннісну перевагу у виборі навчальних та розвивальних ігор тощо.

Сформовані знання: має чіткі уявлення про цифрові технології та інформаційно-комунікаційні технічні засоби. Знає та називає частини ТЗН: системний блок, монітор, миша, клавіатура, клавіша, розуміє призначення додаткових пристроїв та свідомо їх використовує за призначенням (принтер — роздруковує, колонки — відтворюють звук). Володіє способами пошуку та передачі інформації, обізнана з правилами інформаційного світу та вміє за потреби захистити себе від різних інформаційних загроз (заблокувати, видалити небажаний контакт та знає, куди та до кого звернутись по допомогу, якщо зазнала образ в мережі інтернет-

звернення до батьків, до педагога), практично володіє цифровими інструментами, вміє використовувати інтерактивні вправи, виконує операції й алгоритмічні дії початкового користувача, які становлять одну з істотних складових освітньої діяльності, усвідомлює, що цифрові технології сприяють розвитку навичок, необхідних для вирішення проблем, аналітичного мислення, креативності, включаючи співпереживання, співпрацю, соціальне усвідомлення [1, с. 54].

На основі Базового компонента дошкільної освіти педагогами здійснюються такі форми роботи стосовно формування медіаграмотності:

- 1) бесіди (стосовно інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій та їх значення у житті сучасної людини, а також про будову та складові ноутбука/ комп'ютера);
- 2) практичні заняття (навчально розвивальні та ігрові комп'ютерні програми);
- 3) спостереження (за роботою вихователя за комп'ютером);
- 4) екскурсії на радіостанції, телестудії;
- 5) фотосесії для сайту дошкільного закладу;
- 6) спільна з вихователем підготовка фотоальбомів на сайт, виготовлення різних малюнків та пластилінових героїв для створення й обігрування анімаційних сюжетів.

Для розвитку медіаграмотності розроблена парціальна програма «Комп'ютерна грамота для малят» (авторки Вайнер О.В., Болотова О.М.). «Комп'ютерна грамота для малят» виступає стартом для ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з комп'ютерними технологіями, вона допомагає реалізувати принцип наступності та забезпечити розвиток і виховання дошкільників відповідно до вимог оновленого Базового компонента дошкільної освіти.

Проте, не зважаючи на ряд прогресивних змін під час формування медіаграмотності дітей дошкільного віку у ЗДО, існує ряд проблем:

1. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів.

2. Відсутність у закладах освіти ТЗН та інтернету.
3. Невідповідних контенту віковим можливостям психіки дитини.
4. Відсутність якісного програмно-методичного та інформаційного забезпечення.

Аналізуючи наявні проблеми, ми розуміємо, що для формування медіаграмотності у дітей на базі ЗДО, необхідно уведення медіаосвітньої складової у навчальні програми підготовки вихователів ЗДО; забезпечити організацію системи заходів щодо підвищення медіаграмотності серед педагогів шляхом курсів підвищення кваліфікації; спільна з медіавиробниками розробка контенту для дітей дошкільного віку згідно їх вікових особливостей; забезпечити заклади дошкільної освіти цифровою технікою та інтернетом [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Baz_ovocho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні : нова редакція / за ред. Л. А. Найдьонові, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с. URL: <http://mediaosvita.org.ua/book/kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosvity/>.